

Uitgeverij Gianni

www.uitgeverij-gianni.nl

Ada

Ada is de oudste zus van Giannino. Ze wil graag trouwen met Alberto de Renzis, maar ze krijgt daarvoor geen toestemming van haar ouders. Alberto is maar een administratief medewerker op een kantoor en dat vinden de ouders van Giannino te min. Virginia en Luisa krijgen wel toestemming voor een huwelijk, want zij trouwen tenminste met een arts en een advocaat.

Ambrogio

De assistent (giovane di studio) van Maralli heet Ambrogio. Giannino beschrijft hem als een echte kantoor slaaf, die aldoor maar aan het schrijven is. Dat moest ook wel, want in de tijd van Giannino waren er geen type- en kopieermachines. In een advocatenkantoor moesten stukken dus vaak worden overgeschreven. Om zijn voeten te warmen gebruikt hij een vuurtest, een potje waarin gloeiende kolen gelegd kunnen worden. Voor het leesgemak is dit een kacheltje genoemd.

E. de Amicis

Als Giannino het weerzien met Cecchino Bellucci beschrijft lijkt het alsof hij denkt dat E. de Amicis dat beter zou kunnen. Van Edmundo de Amicis (1846-1908) is het boek Cuore, dat in 1887 voor het eerst verscheen. Het is het dagboek van een jongen, Enrico, die zijn leven op school beschrijft. Enrico en Giannino lijken niets op elkaar. Enrico is braaf en gehoorzaam en wil alleen maar doen wat zijn ouders en leraren goed vinden. De schrijver was niet voor niets een militair in hart en nieren. Giannino zal Cuore een saai boek hebben gevonden.

Aniline

Aniline is een stof die veel wordt gebruikt bij de fabricage van kleurstoffen. Deze stof geeft een dieprode kleur en werd vroeger veel toegepast bij het kleuren van leer. De stof is erg giftig. Tito Barozzo wist dat en het was dus heel verstandig van hem om meteen op te staan en iedereen te waarschuwen voordat er een hap van de magere afwaswatersoep kon worden genomen.

d'Annunzio

Giannino heeft wel eens een toneelstuk van d'Annunzio gezien, maar hij vond er niet veel aan (schrijft hij op 9 januari). Gabriele d'Annunzio (1863-1938) was een beroemd Italiaans schrijver. In 1904 verscheen zijn toneelstuk La figlia di Iorio, dat over herders ging. Vermoedelijk is dat de tragedie die Giannino gezien heeft. Vamba en d'Annunzio hadden overigens dezelfde politieke ideeën (Triest moest weer bij Italië gaan horen), zodat niet waarschijnlijk is dat hij negatief dacht over d'Annunzio.

Luigi Bertelli

De schrijver van Gianni de Wervelwind heet Luigi Bertelli. Bertelli is in 1858 in Florence

geboren. Daar speelt het verhaal van Gianni zich ook grotendeels af. Zijn pseudoniem was Vamba. De naam Vamba ontleende hij aan één van de helden uit "Ivanhoe" van Sir Walter Scott. Hij was een autodidact. Eerst werkte hij als redacteur van verschillende tijdschriften. In die tijd schreef hij ook al stukken voor kinderen. In 1906 richtte hij speciaal voor kinderen "Il giornalino della domenica" (Het zondagskrantje) op, dat tot 1924 heeft bestaan. In 1906 en 1907 verscheen het Dagboek van Gianni de Wervelwind in feuilletonvorm in dit blad. In 1912 verscheen het voor het eerst als boek. Bertelli overleed op 27 november 1920 en is in Florence begraven op de begraafplaats San Miniato.

Carboneria

Op een gegeven moment vergelijkt Gianni het genootschap "Eén voor allen, allen voor één" met de Carboneria (9 februari). Daar zit wel wat in. De Carboneria was een geheim genootschap, dat de bestaande regering omver wilde werpen en van Italië weer één land wilde maken. Het was zo geheim, dat de leden elkaar vaak niet eens kenden. Van de Carboneria is daardoor weinig met zekerheid bekend. Er wordt wel gezegd dat we aan hen de "spaghetti alla carbonara" te danken hebben, maar dat zullen we dus nooit zeker weten.

Caterina

De huishoudster van de ouders van Giannino heet Caterina. Ze spreekt de "r" op zijn Frans uit. Italianen hebben een mooie rollende "r", terwijl een Fransman de "r" met veel minder klank uitsprekt. Dat valt dus op in Italië. Caterina helpt Giannino wel eens als zijn vader hem straf heeft gegeven. Hij mag dan alleen water en brood eten, maar Caterina zorgt er voor dat hij toch nog wat beters voorgezet krijgt. Van haar sudderlapjes ("stracotto" in het Italiaans) moet Giannino watertanden.

Centenaar

Op 4 februari schrijft Gianni dat hij mevrouw Gertrude heeft horen zeggen dat ze 30 centenaren aardappelen had besteld. Het Italiaanse woord is "quintali". De quintal is als maat over de hele wereld gebruikt en betekende altijd: "100 van iets". Waarschijnlijk heeft mevrouw Gertrude het over 100 pond. Zij leefde in de 20ste eeuw, dus voor haar zal een pond wel 500 gram hebben gewogen. Mevrouw Gertrude heeft dus 1500 kg aardappelen besteld. Dat is heel veel, maar heel normaal voor een internaat.

Collinella

Gianni en Gigino zijn van plan om Gigino's vader te vergezellen naar een socialistische bijeenkomst in Collinella, vooral om ongestraft te kunnen schreeuwen. Collinella ligt bij Florence en is opgeslokt door de stad. In het museum van Florence kun je nog een paar botten uit het tertiair zien die daar zijn opgegraven.

Uitgeverij Gianni

www.uitgeverij-gianni.nl

Diligence

In de tijd van Giannino reden er wel treinen, maar auto's waren zeldzaam en bussen bestonden nog niet. Als er geen trein reed werd een vaste verbinding tussen twee belangrijke plaatsen ingesteld door middel van de diligence. Die reed net als de bus volgens een vast schema met vaste haltes en nam ook nog de post mee. De diligence werd daarom ook de "postkoets" genoemd.

Figuier

Voordat Giannino aan de dierentuin begint schrijft hij dat hij altijd veel belangstelling voor dieren heeft gehad. Hij heeft thuis het boek *De zoogdieren van Figuiet*. Figuiet was een Franse bioloog die in de tweede helft van de 19e eeuw veel boeken schreef over de dierenwereld, waaronder de prehistorische dieren zoals de dinosaurussen. Het boek van Giannino werd meteen na het verschijnen in 1869 al in het Italiaans vertaald. Er stonden 303 tekeningen in. Het boek zal toen ook wel duur zijn geweest, maar kost nu minstens € 500,-.

Florence

De ouders van Giannino wonen in Florence. Florence is de hoofdstad van de streek Toscane. De stad is beroemd om zijn prachtige paleizen, kerken en kunstschaten, maar die komen in het boek niet voor. De ouders van Giannino wonen waarschijnlijk in een buitenwijk, waar de grote huizen voor de rijke mensen staan. Ze hebben ook een tuin en die kun je in de binnenstad van Florence moeilijk vinden.

Giannino Stoppani

Gianni Stoppani is de schrijver en hoofdpersoon van dit dagboek. Hij wordt meestal Giannino genoemd, wat een verkleinwoord is voor Gianni (je kunt dat vergelijken met Jan en Jantje). Als hij zijn handtekening zet noemt hij zichzelf Giannino. Zijn bijnaam "de Wervelwind" is hem gegeven omdat hij in korte tijd evenveel schade weet aan te richten als een tornado. Giannino heeft een hekel aan die bijnaam en vindt het onrechtvaardig dat ze hem zo noemen.

Giannino is geboren op 20 september 1897 en het verhaal begint precies op de dag dat hij 9 jaar oud is geworden. Hij woont dan bij zijn ouders met drie oudere zussen, Ada, Luisa en Virginia. Zijn zussen zijn alledrie een stuk ouder. Giannino is dus een echt nakomertje en waarschijnlijk - zoals alle nakomertjes - een beetje verwend.

We weten niet wat zijn vader precies doet. Hij is in ieder geval in goede doen, want ze wonen in een groot huis en hebben een dienstmeisje en een huishoudster, Caterina.

Giannino haalt graag streken uit maar doet dat meestal met de beste bedoelingen van de wereld. Als dat eens niet zo is, dan verwacht hij niet dat het zo slecht zal uitpakken. Hij vindt het dan ook erg onrechtvaardig als hij weer eens streng wordt gestraft door zijn vader. Zijn

Uitgeverij Gianni

www.uitgeverij-gianni.nl

verontwaardiging is het grootst als hij precies heeft gedaan wat hem altijd is geleerd, namelijk eerlijk zijn. Grote mensen leren dat wel aan kinderen, maar als je dat ook werkelijk bent ben je nog niet jarig als het de grote mensen eens wat minder goed uitkomt.

Griottensiroop

Op de dansavond van zijn zussen geniet Giannino van de griottensiroop. Dat is een siroop van een bepaalde soort grote rode zure kersen, die "griotten" of "Schaarbeekse kriecken" worden genoemd. Het is dus geen dropwater!

De grote weg

Als Caterina na de bruiloft van Collalto en Luisa de afwas doet zingt ze een liedje uit *De grote weg (La gran via)*. Dat is een bijna vergeten Spaanse revue van Frederico Chueca (1846-1908), die in 1886 voor het eerst werd opgevoerd ter ere van de opening van de nieuwe grote boulevard van Madrid. Het stukje dat Caterina zingt komt uit *De mazurka van de adelborsten*, die naar de nieuwe weg zijn komen kijken maar ook weer naar de zee verlangen. Het gaat zo verder:

*«Ginds op het strand
dat van verre te zien is
wordt de hele tijd met
zakdoekjes gezwaaid,
die vragen of we willen komen!»*

Janos-water

Op 2 januari schrijft Giannino dat mevrouw Mathilde zoveel taartjes had gegeten dat zij Janos-water moest nemen voor de spijsvertering. Het gaat om mineraalwater uit Hongarije, dat nu nog wordt verkocht onder de naam 'János Hunyadi Natural Bitter Water'. Het is mineraalwater met een licht laxerende werking, maar wordt al sinds tijden aangeprezen als middel tegen vele kwalen. De eigenaar van de bron Andreas Saxlehner is er erg rijk van geworden en heeft daardoor de wereld kunnen verblijden met een grote postzegelverzameling.

Uitgeverij Gianni

www.uitgeverij-gianni.nl

Het mineraalwaterbedrijf van Andreas Saxlehner op een paar kilometer van Boedapest

Luisa

De jongste zus van Giannino heet Luisa. Zij trouwt als eerste van de drie zussen, namelijk met dokter Collalto, met wie ze in Rome gaat wonen. Luisa houdt veel van Giannino en vergeeft hem uiteindelijk steeds weer. In die tijd was het nog niet gewoon dat meisjes zich opmaakten en sommigen vonden dat dat niet hoorde. Giannino heeft wel een potje met roze crème bij Luisa gevonden, maar we weten niet zeker of ze die crème nu wel of niet gebruikte. Volgens Giannino niet, en omdat Giannino niets hoger acht dan eerlijkheid zullen we hem op zijn woord moeten geloven.

Maralli

Maralli is eerst de verloofde en later de echtgenoot van Virginia. Zijn voornaam kennen we niet. Hij is advocaat en Giannino noemt hem vrijwel steeds "de advocaat Maralli".

Maralli is verliefd geworden op Virginia nadat hij door Giannino bijna een oog had verloren en verzorgd werd in het huis van de ouders van Giannino. Daarom zegt hij in het begin nog wel eens iets aardigs over Giannino. Aan het eind van het dagboek is daar niets van over.

Maralli is socialist en doet ook mee aan de verkiezingen. Hij wil gedeputeerde worden, wat in het Italië van die tijd betekende dat hij lid wilde worden van de Tweede Kamer (Camera dei Deputati). Hij heeft mooie ideeën over gelijkheid, over de rechten van arme mensen en de verdeling van de rijkdom. Maar hij is ook schijnheilig, want hij wil maar wat graag al het geld van zijn oom Venanzio erven. Met Giannino in de buurt kan dat nooit goed aflopen.

Marcontonio Bragadino

Deze Italiaanse held (in het boek helaas aangeduid als Marc Antoin Bragadin (p. 138)) verdedigde in 1571 het fort Famagusta tegen de Turken. De Turkse pasja Lala Mustafa liet hem na een lafhartige val op beestachtige wijze aan zijn einde komen (zoek dat maar niet op). Het verhaal wil dat Bragadino geen kik gaf, en Gianni vergelijkt deze standvastigheid met de

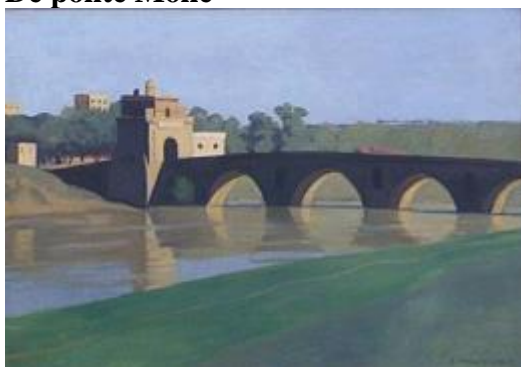

Uitgeverij Gianni

www.uitgeverij-gianni.nl

volharding waarmee Mario Barozzo afzag van het voorzitterschap van "Eén voor allen, allen voor één".

De ponte Molle

De ponte Molle is één van de bruggen van Rome. Op de afbeelding zie je hoe de brug er in de tijd van Giannino uitzag. Het is een schilderij van Felix Vallotton uit 1913. De verklaring van de naam van de brug (de "natte brug") heeft Vamba vermoedelijk helemaal zelf bedacht. Zoiets deed hij wel vaker. Zo heeft hij ook een verklaring verzonnen voor het ontstaan van de naam van de wijn "lambrusco" (het zou een verbastering zijn van "l'amo brusco", geef mij 'm maar zuur), die in Italië erg bekend is geworden. De ponte Molle heet tegenwoordig overigens Ponte Milvio. Meneer Metello (zie de dagboeknotitie van 29 december) heeft dus toch gelijk gekregen.

Montaguzzo

De kostschool Pierpaoli ligt in het plaatsje Montaguzzo. Dit plaatsje ligt in de (huidige) provincie Forlì-Cesena op een hoogte van 290 meter, dus enigszins in de heuvels. Daar doet de naam ook aan denken, want "monte" betekent "berg". Montaguzzo ligt zo'n 200 km ten oosten van Florence, dus het is wel logisch dat je vroeger om er te komen eerst 2 uur met de trein moest reizen en daarna 4 uur met de diligence.

Numa Hava

Giannino schrijft met zijn vader in een dierentuin te zijn geweest met de naam Numa Hava. Wellicht was dat een park in Florence. Er is in ieder geval niets meer van terug te vinden.

Pappa col pomodoro

Als de Ere Petroleummeesters erin zijn geslaagd om een eind te maken aan de eeuwige rijstesoep, wordt voor het eerst een soep opgediend die in het boek "tomatensoep" is genoemd. Eigenlijk gaat het om een soort tomatenbroodpap, de "pappa col pomodoro". Het is een Toscaans gerecht dat vooral in arme gezinnen werd gegeten, maar toch smakelijk en

Uitgeverij Gianni

www.uitgeverij-gianni.nl

voedzaam was. Je zou het als volgt kunnen maken (er zijn evenveel recepten van als er kookboeken zijn):

Ingrediënten

10 rijpe tomaten

olijfolie

3 teentjes knoflook

1/4 tot 1/2 oud droog boerenbrood

1,5 liter bouillon (van een blokje of echt)

veel basilicum

Bereiding

Snijd het brood in sneetjes. De sneetjes kunnen in de oven worden geroosterd tot ze net bruin worden, maar dat hoeft niet. Verhit de gestampte teentjes knoflook in olijfolie. Neem ze eruit als ze bruin zijn en voeg dan de gepelde tomaten toe en laat deze een half uur koken.

Verwarm de bouillon en voeg daaraan de tomatenprut toe, het brood en de helft van de basilicum. Kook dit tot er bijna geen vocht meer over is. Regelmatig roeren om het brood volledig uit elkaar te laten vallen. Kan warm of koud worden gegeten. Bij het serveren er een beetje olijfolie opdoen en de rest van de basilicumblaadjes.

Silvio Pellico

Als mevrouw Gertrude hem in de gevangenis heeft opgesloten, probeert Giannino eerst een spin af te richten, "zoals Silvio Pellico dat had gedaan". Silvio Pellico was een in Milaan werkende schrijver, die als fel patriot in 1820 wegens lidmaatschap van het geheime genootschap Carboneria eerst tot de dood en later tot een gevangenisstraf van 15 jaar werd veroordeeld. Toen hij na 10 jaar werd vrijgelaten schreef hij zijn ervaringen op in een boek: *Mijn gevangnissen (Le mie prigioni)*. In hoofdstuk 26 beschrijft hij hoe hij een spin uit zijn hand liet eten. Volgens biologen kan dat echt, ook al gelooft Giannino er niet veel van.

Uitgeverij Gianni

www.uitgeverij-gianni.nl

San Francesco al Monte

Virginia en Maralli trouwen in de kerk San Francesco al Monte. Deze kerk heet tegenwoordig voluit San Salvatore al Monte alle Croci. Vanuit de binnenstad van Florence moet je eerst buiten de oude stadsmuren zien te komen via de Porta de San Miniato. Dan kun je de heuvel op die ook San Miniato heet. Via slingerende lanen kom je op de top uit bij de kerk waar Giannino aan het eind van de huwelijksplechtigheid te voorschijn kwam. Aan de foto zie je dat er echt een deur is waardoor hij iedereen kon zien verdwijnen.

Salgari

Giannino verzucht verschillende malen dat hij graag zo zou willen schrijven als Salgari. Emilio Salgari (1862-1911) was een schrijver van avonturenromans voor kinderen die in de tijd van Giannino erg populair was. Hij heeft meer dan 80 boeken geschreven. Zijn boeken worden nog steeds gelezen. De serie over de piraat Sandokan, de Tijger van Maleisië, is ook nu nog bekend. Zijn boeken spelen in alle delen van de wereld en daarbuiten. Hij wordt wel de Italiaanse Jules Verne genoemd.

Sudderlappen

Als Giannino Maralli in zijn oog heeft geschoten zit hij weer alleen op zijn kamer. Hij ruikt dan de sudderlappen die Caterina aan het klaarmaken is. Wat hij ruikt is in feite een typisch

Uitgeverij Gianni

www.uitgeverij-gianni.nl

Florentijns gerecht, de "stracotto", gemaakt van rundvlees met chianti, de wijn uit Toscane die de bekendste wijn van Italië is geworden.

Tiburzi

Volgens meneer Tyrynnanzy is Gianni nog erger dan Tiburzi (27 december). Dat is geen compliment, want Domenico Tiburzi was een beruchte misdadiger waar iedereen bang voor was. In 1896 werd hij in een vuurgevecht met de politie (de carabinieri) doodgeschoten. Op de foto ziet hij er niet zo gevaarlijk uit, maar het geweer is echt!

Tirannen

Giannino schrijft op de muur naar de gymzaal "Weg met de tirannen" (29 januari). Als mevrouw Gertrude vraagt wie hij daarmee bedoelde, verzint hij snel dat hij het had over Frederik Barbarossa, Galeazzo Visconti en generaal Radetzki. Frederik Barbarossa (Roodbaard) was een Duitse keizer die leefde van 1122-1190. Hij wilde het Duitse rijk groter maken en viel daarvoor Noord-Italië aan. De familie Visconti had het in Milaan voor het zeggen. Gian Galeazzo (1351-1402) had meer ruimte nodig en besloot toen maar heel Italië te veroveren. Radetzki was een Oostenrijkse generaal (1766-1858) die in Lombardije en Venetië met ijzeren hand een Oostenrijkse bezetting handhaafde. Strauss heeft een mars aan hem gewijd (de Radetzki Mars). Gianni heeft goed opgelet in de geschiedenisles.

Clodoveo Tyrynnanzy

Eerst wil de vader van Giannino hem zelf naar Rome brengen, maar later worden de plannen veranderd en wordt Clodoveo Tyrynnanzy met deze taak belast. Hij is een goede vriend van Giannino's vader en is vertegenwoordiger in Engelse inkt. De naam Tirinnanzy kom je ook nu nog veel tegen in Florence. Meneer Clodoveo was er alleen niet zo tevreden mee.

Vamba

De schrijver van Gianni de Wervelwind noemde zich Vamba. Dat was zijn schrijversnaam, zijn pseudoniem. Eigenlijk heette hij Luigi Bertelli (zie aldaar).

Uitgeverij Gianni

www.uitgeverij-gianni.nl

Vermicellisoep

Als Giannino wordt gestraft voor wat hij in de les van "De Spier" heeft uitgehaald, krijgt hij alleen nog maar vermicellisoep te eten. "Haartjessoep" noemt Giannino dat. "Minestra di capellini d'angelo" is een soep met engelenhaar, een pasta die veel op vermicelli lijkt maar nog dunner is.

Victor Emmanuel

Ugo Bellini, een vriend van de zussen van Giannino, heeft zijn advocatenkantoor op de Via Vittorio Emanuele nr. 18 in Florence. De notaris Ciapi zit op de nr. 15. In de tijd van Giannino waren er in die straat kennelijk veel personen met juridische beroepen gevestigd. Tegenwoordig vind je er voornamelijk (dure) restaurants. De straat is genoemd naar de koning.

Virginia

Virginia is de middelste van de zussen. Zij trouwt met de advocaat Maralli en gaat samen met hem wonen in de binnenstad van Florence, waar Maralli ook zijn advocatenpraktijk heeft. Virginia en Maralli hebben veel van elkaar weg, want Virginia blijkt net zoals Maralli achter de rug van de mensen hele lelijke dingen te kunnen zeggen. Ze houdt wel van Giannino, maar ze moet niet teveel last van hem hebben.